Datum
2026-10-14

Diarienummer
MUCF 1758/26

Riktlinje för fördelning av verksamhetsbidrag till andlig vård inom sjukvården

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
Besöksadress Stockholm: Torkel Knutssonsgatan 39, 118 49 Stockholm | Besöksadress Växjö: Liedbergsgatan 4, 352 30 Växjö
Postadress: Box 206, 351 05 Växjö | tfn 010-160 10 00 | info@mucf.se | www.mucf.se

Inledning

Genom lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund och förordningen (2024:1056) om statligt stöd till trossamfund har reglerna för statens stöd till trossamfund förändrats. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2025. För verksamhetsbidraget för andlig vård inom sjukvården innebär det bland annat förändringar när det gäller vilka som kan beviljas bidrag.

Den 1 januari 2026 inordnades Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Sedan dess ansvarar MUCF för att fördela flertalet statsbidrag till trossamfund, däribland verksamhetsbidraget för andlig vård inom sjukvården.

MUCF har identifierat ett behov av att förtydliga hur reglerna för verksamhetsbidraget ska tillämpas. Det gäller bland annat vem som kan beviljas bidrag och vilken verksamhet bidraget får användas till. Det finns också behov av att tydliggöra vilka övergripande principer som är vägledande när MUCF fördelar de medel som finns tillgängliga.

Syftet med riktlinjen är att skapa en tydligare och mer enhetlig tillämpning av reglerna. Riktlinjen ska vara ett stöd för MUCF:s handläggning och samtidigt bidra till ökad tydlighet och förutsebarhet för de trossamfund och församlingar som ansöker eller planerar att ansöka om verksamhetsbidrag för andlig vård inom sjukvården.

Riktlinjen ersätter tidigare riktlinjer gällande statsbidrag till andlig vård inom sjukvården.

Vem kan beviljas statsbidrag för andlig vård inom sjukvården?

Statsbidrag för andlig vård inom sjukvården får lämnas till trossamfund som är berättigade till statsbidrag och till deras församlingar. Detta innebär att även församlingar ensamma kan vara mottagare av statsbidraget, så länge de tillhör ett statsbidragsberättigat trossamfund. MUCF ser gärna att ansökan görs av trossamfundet när verksamheten samordnas på trossamfundsnivå eller bedrivs gemensamt av flera av dess församlingar. Det ger trossamfundet möjlighet att utifrån verksamhetens behov prioritera och fördela resurserna mellan de församlingar och insatser där de gör störst nytta.

Det nya regelverket skiljer sig från den tidigare ordningen. Tidigare kunde även samverkansorgan för trossamfund beviljas bidraget. Någon motsvarande möjlighet finns inte enligt den nya lagen. Regeringen har angett att stödet ska beviljas och betalas ut direkt till ett trossamfund och inte via ett samverkansorgan.[1]

Regelverket innebär också att ett trossamfund som ansöker om statsbidraget ska söka bidrag för den verksamhet som det egna trossamfundet, eller dess församlingar, bedriver inom den andliga vården i sjukvården. Ett trossamfund kan därmed inte ta emot bidrag i syfte att vidarefördela medel till verksamheter som bedrivs av andra självständiga trossamfund.

Kravet att trossamfund ska söka bidrag för sin egen verksamhet förhindrar inte samverkan mellan olika trossamfund. Den andliga vården inom sjukvården är till stor del organiserad genom samarbete mellan olika religiösa aktörer. Samverkan påverkar dock inte vem som står som bidragsmottagare. Varje bidragsberättigat trossamfund måste därför ansöka om bidrag för sin egen verksamhet.

[1] Se 4 § lag (2024:487) om statsbidrag till trossamfund och prop. 2023/24:119 s. 46.

Vad bidraget får användas till

Bidraget får användas till andlig vård i vården, vilket enligt MUCF inkluderar följande.

- enskilda samtal och själavård
- krisstöd vid akuta händelser
- avskeds- och minnesstunder
- dop och barnvälsignelser i krissituation
- gudstjänster och andakter
- samtals- och reflektionsgrupper med personal
- utbildningsinsatser inom andlig vård för vårdpersonal/personer i vårdutbildningar

Vidare får bidraget även användas till kringliggande kostnader som möjliggör arbetet inom andlig vård, exempelvis verksamhetssamordning och handledning.

Bidraget får inte användas för trossamfundets eller församlingens ordinarie medlemsvård. Med medlemsvård avses religiös och pastoral omsorg som ges inom ramen för den ordinarie verksamheten till trossamfundets eller församlingens egna medlemmar, eller till personer som har en motsvarande relation till församlingen.

Att en person får medlemsvård under en sjukhusvistelse innebär inte automatiskt att insatsen utgör andlig vård inom sjukvården i bidragets mening. Det avgörande är inte heller om personen är medlem i det trossamfund som bedriver verksamheten. Även medlemmar kan ta emot andlig vård inom sjukvården. Det centrala är i stället inom vilket uppdrag och vilken verksamhet insatsen ges: om den är en del av den organiserade andliga vården inom sjukvården eller av trossamfundets ordinarie medlemsvård.

Behov och långsiktighet vid fördelningen av bidrag

MUCF fördelar verksamhetsbidraget utifrån behovet av bidrag för andlig vård inom sjukvården. Vid fördelningen behöver myndigheten därför kunna prioritera verksamheter där det finns behov av statligt stöd för att den andliga vården ska kunna bedrivas och utvecklas.

Bedömningen av behovet görs utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Ansökan och de uppgifter som trossamfundet eller församlingen lämnar utgör en viktig del av underlaget. MUCF kan bland annat beakta den verksamhet som bedrivs eller planeras, vilka behov av andlig vård som verksamheten ska möta och i vilken utsträckning dessa behov redan kan tillgodoses.

MUCF kan även beakta andra relevanta underlag som ger information om behovet av andlig vård inom sjukvården. Det kan exempelvis vara kunskap om tillgången till andlig vård för olika grupper och i olika delar av landet samt behovsbilder som framkommer i förarbeten, utredningar eller andra relevanta underlag.

De behov som framkommer behöver bedömas samlat och i förhållande till de medel som finns tillgängliga. Att en sökande har ett stort eller ökande behov innebär därför inte i sig att bidraget kan öka i motsvarande omfattning. När flera verksamheter har behov av bidrag kan MUCF behöva prioritera mellan dessa utifrån den samlade behovsbilden.

Samtidigt är långsiktighet och kontinuitet viktigt. Andlig vård inom sjukvården behöver kunna planeras och organiseras över tid. Vid fördelningen beaktar MUCF därför även behovet av stabila och rimligt förutsägbara förutsättningar för verksamheten. Långsiktighet innebär dock inte att ett trossamfund eller en församling är garanterad bidrag eller en viss bidragsnivå från ett år till ett annat. Fördelningen behöver kunna anpassas när behoven, förutsättningarna för verksamheten eller de tillgängliga medlen förändras.

Dokumentets giltighet

Aktuell riktlinje gäller från och med beslutsdatum.